

Raadsvergadering	19 december 2023
Volgnummer	106-2023
Onderwerp	Enquêteverordening gemeente Maastricht
Domeinvergadering	Algemene Zaken
Programmanummer	0 Bestuur en ondersteuning
Registratienummer	2023.04924
Portefeuillehouder	Burgemeester mr. W.A.G. Hillenaar
Organisatieonderdeel	Raadsgriffie
Behandelend ambtenaar	Griffier
Bijlagen	bijlage 1 Raadsbesluit bijlage 2 Enquêteverordening gemeente Maastricht

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

Bij de dualisering van het gemeentebestuur per 7 maart 2002, heeft de raad de beschikking gekregen over een belangrijk instrument, te weten het doen van onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur. De bevoegdheid tot het doen van een dergelijk onderzoek is opgenomen in de artikelen 155a t/m 155f van de Gemeentewet. Alvorens de raad besluit tot het doen van een dergelijk onderzoek dient e.e.a. nader te worden geregeld in een verordening. Op dit moment is het instellen van een dergelijk onderzoek op zich niet aan de orde. Derhalve een goed moment om nu de nadere regelen vast te leggen om ingeval daartoe aanleiding bestaat over een rechtsgeldige verordening te kunnen beschikken.

Beslispunten

De Enquêteverordening gemeente Maastricht vast te stellen.

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

De raad beschikt over vele instrumenten om zijn controlerende functie waar te maken. Zo hebben leden van de raad het recht om mondeling of schriftelijk vragen te stellen aan het college, inlichtingen te verkrijgen (interpellatie), kan een rekenkamer of rekenkamercommissie worden ingesteld, moet

het college zelf onderzoek verrichten naar de doeltreffendheid of doelmatigheid van het gevoerde bestuur en kan de raad ad hoc aan een bureau of via een commissie de opdracht geven een bepaald onderzoek te verrichten

Bij de dualisering van het gemeentebestuur per 7 maart 2002 zijn de raad een aantal van deze en nieuwe instrumenten toebedeeld om de positie van de raad te versterken en welke passen bij de rol die aan de raad als hoogste orgaan van de gemeente toekomt. Een van de nieuwe instrumenten is de bevoegdheid om op voorstel van een of meer leden van de raad bij gewone meerderheid te besluiten tot het verrichten van een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur. Dit is vastgelegd in de artikelen 155a t/m 155f van de Gemeentewet. Vaak ook aangeduid als het recht van enquête. Dit is het zwaarste instrument dat de raad kan inzetten om onderzoek te verrichten.

Gebleken is dat de gemeenteraad van Maastricht nog niet beschikt over een verordening waarin nadere regels worden gesteld met betrekking tot deze onderzoeken. Dit voorstel voorziet daarin. Aldus kan in de toekomst, zo daar aanleiding toe bestaat, direct over een rechtsgeldige, dan inmiddels bekendgemaakte, verordening worden beschikt.

In bijgevoegde verordening zijn de meest relevante bepalingen uit de wettekst geïntegreerd met de nadere uitwerking.

Nadere toelichting

Wanneer de raad op enig moment een besluit neemt tot het instellen van een onderzoek op basis van de artikelen 155a e.v. van de Gemeentewet betekent dit dat de procedure moet worden gevolgd die in de verordening is vastgelegd. Het onderzoek moet het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur betreffen; bestuurders en oud-bestuurders en ambtenaren zijn verplicht hieraan medewerking te verlenen. Het onderzoek wordt door raadsleden uitgevoerd.

Vorbereidingscommissie

De raad besluit op enig moment tot het instellen van een dergelijk onderzoek en geeft in hoofdlijnen aan waar het onderzoek naar moet worden ingesteld. Om de onderzoeksvragen scherp te krijgen en

nadere voorbereidingen te treffen wordt een voorbereidingscommissie ingesteld. Omtrent de samenstelling van deze voorbereidingscommissie wordt verder in de verordening niets geregeld. Naast het formuleren van de onderzoeksvragen, het opstellen van een tijdpad en een begroting gaat deze commissie ook op zoek naar de nodige ondersteuning. Hiervoor kan een extern bureau worden gevraagd. Binnen drie maanden legt de voorbereidingscommissie de nodige voorstellen ter nadere besluitvorming aan de raad voor. De voorbereidingscommissie wordt ondersteund door de griffier. Ook in deze fase kan externe hulp worden overwogen.

Onderzoekscommissie

De raad besluit op voorstel van de voorbereidingscommissie een onderzoekscommissie in te stellen, bestaande uit uitsluitend raadsleden. Een dergelijke onderzoekscommissie wordt vaak ook aangeduid als Enquêtecommissie (met naam van het onderzoeksonderwerp). Van belang is dat in de commissie er een evenwichtige vertegenwoordiging vanuit de raad is en dat de te benoemen commissieleden over voldoende tijd kunnen beschikken om in een relatief korte tijdspanne het nodige onderzoekswerk te kunnen verrichten. De leden van de commissie ontvangen daarvoor een incidentele toelage zoals geregeld in artikel 3, eerste lid, van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Maastricht 2021. Naast de instelling van de commissie stelt de raad de onderzoeksvragen vast en stelt aan de commissie een budget ter beschikking.

Vooronderzoek

Na verdieping in de onderzoeksvragen vindt afstemming plaats met de mogelijke externe ondersteuning. Dat kan een ander bureau zijn als dat wat de voorbereidingscommissie heeft ondersteund. De griffier heeft een centrale rol in de ondersteuning van de commissie. Er moet rekening mee worden gehouden dat mogelijk ook in extra tijdelijke capaciteit voor de griffie moet worden voorzien om het reguliere proces te kunnen blijven faciliteren.

De onderzoekscommissie start het vooronderzoek met het inlezen in de op te vragen documenten, deskundigheidsbevordering en gesprekken met bestuurders, ambtenaren, getuigen en deskundigen. De commissie beschikt over zeer ruime wettelijke mogelijkheden om gegevens op te vragen en daarvan kennis te nemen. Bestuurders, gewezen bestuurders, ambtenaren en gewezen ambtenaren van de gemeente Maastricht zijn verplicht die gegevens te verstrekken. Deze tijdrovende fase van het onderzoek voltrekt zich vrijwel geheel in beslotenheid.

Ter voorbereiding op de openbare verhoren kan de commissie informatieve gesprekken in beslotenheid voeren. Weliswaar bestaat op dat moment (nog) geen verschijningsplicht, maar de opbrengst aan informatie is hoog. Dan ontstaat al een goed beeld van het onderzoek en vindt de voorbereiding van de openbare verhoren plaats.

De voorzitter van de commissie informeert de raad tussentijds over het proces, niet de inhoud.

Openbare verhoren

Op basis van de dan verkregen informatie kan de commissie starten met de openbare verhoren, waaraan in elk geval bestuurders, oud bestuurders, ambtenaren en gewezen ambtenaren verplicht zijn om medewerking te verlenen. De commissie beschikt daarbij over aanvullende bevoegdheden. Ook kunnen deze op te roepen personen onder ede worden verhoord. De commissie kan om gewichtige redenen ook besluiten bepaalde verhoren in beslotenheid te laten plaatsvinden. Daarop berust dan geheimhouding. Er moet rekening mee gehouden worden dat deze fase veel publieke en persbelangstelling zal trekken.

De openbare verhoren vormen eigenlijk het sluitstuk van het onderzoek. Het is aan de commissie wie daarvoor wordt opgeroepen en in welke volgorde. Bij deze openbare verhoren zal al een beeld ontstaan hoe door bestuurders in de te onderzoeken kwestie is gehandeld.

Rapportage

De commissie rondt haar onderzoek vervolgens af met een rapport aan de raad met conclusies en aanbevelingen. De raad besluit daarbij ook de onderzoekscommissie op te heffen.

2. Gewenste situatie.

De gemeenteraad van Maastricht beschikt over een enquêteverordening.

3. Financiën.

Pas zodra er daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt van het onderzoeksrecht uit voorliggende verordening is er sprake van een financiële impact. De raad stelt voorafgaand aan elk onderzoek het beschikbare budget vast.

4. Vervolg.

Bekendmaking

Namens het presidium,

de secretaris,

{{(esl:Signer1:Signature.size(200,50))}}

de voorzitter,

{{(esl:Signer2:Signature.size(200,50))}}

Raadsvoorstel

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel organisatieonderdeel Raadsgriffie, no. 2023.04924;

gelet op de artikelen 155a t/m 155f van de Gemeentewet en artikel 4 van het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Maastricht 2021;

BESLUIT:

De Enquêteverordening gemeente Maastricht vast te stellen.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van 19 december 2023.

de griffier,

{{esl:Signer1:Signature:size(200,50)}}

de voorzitter,

{{esl:Signer2:Signature:size(200,50)}}

Raadsbesluit